

Nr 289

Av herr **Svensson** i Vä m. fl., angående stödlån till jordbrukare.

Under flera år har jordbruksnäringen haft stora ekonomiska svårigheter, vilka medfört ökad skuldsättning och växande betalningssvårigheter. Anledningen till den för jordbruket bekymmersamma situationen är givetvis främst att räntabiliteten inte varit i överensstämmelse med vad som åsyftats med jordbrukspolitiken. I stora delar av landet har situationen förvärrats genom svaga skördeutfall under en följd av år. Den gångna sommarens torka medförde i vissa områden betydande skördeuskador och därmed ekonomiska förluster för jordbrukarna.

Staten har vid olika tillfällen beviljat stödlån till jordbrukare, som drabbats av skördeuskador. För närvarande uppgår dessa stödlån till över 100 miljoner kronor, fördelade på 6 olika låneserier. Denna stödlåneverksamhet har otvivelaktigt varit av stor betydelse för jordbruket. I sammanhanget må det dock framhållas, att stödlåneverksamheten för jordbruket i jämförelse med andra stödformer varit av relativt blygsam omfattning. De statliga lånen och subventionerna till bostadsförsörjningen uppgår exempelvis under innevarande budgetår till åtskilligt över en miljard kronor.

Vid besluten om stödlånen till jordbrukarna har man i stort sett räknat med att lånen skall återbetalas till staten. Det kan otvivelaktigt konstateras, att jordbrukarna själva delar denna uppfattning. Möjligheterna för dem att återbetala lånen blir emellertid beroende av den ekonomiska utvecklingen inom jordbruksnäringen. Med de betalningssvårigheter, som jordbruket nu har, måste det konstateras, att många jordbrukare, vilka i åtskilliga fall varit utsatta för skördeuskador under en följd av år, inte har möjligheter att klara återbetalningen av stödlånen enligt den avsedda amorteringsplanen. Arrendatorer, som inte har möjligheter till kompletterande inkomster från skogsavverkning, har det i många fall särskilt bekymmersamt. Vid bedömningen av frågan måste man även beakta den i övrigt under den senaste tiden ökade skuldsättningen inom jordbruket. Till stor del har kortfristiga krediter måst lämnas av jordbrukets ekonomiska föreningar, främst centralföreningarna, då lån icke stått att erhålla på annat sätt. Förutsättningen för att jordbrukarna i så stor utsträckning som möjligt skall kunna återbetala stödlån och andra lån är, att snarast möjligt en kreditsanering genomföres för jordbrukets vidkommande.

Det kan framhållas, att de under de senaste åren utlämnade stödlånen

löper med en för statlig stödverksamhet förhållandevis hög ränta. Riksbanken har visserligen möjligheter att medgiva lättnader i amorteringen, där betalningsanspråken på grund av stödlånen skulle äventyra den fortsatta jordbruksdriften eller eljest bli betungande. Då tillräckliga skäl anses föreligga kan amorteringstiden förlängas, så att stödlånen förvandlas till relativt långfristiga krediter med en löptid på 10 till 15 år. Dessa möjligheter, som givetvis tillgripes endast i vissa undantagsfall, framstår som klart otillräckliga för många jordbrukare, som under en följd av år drabbats av skörde-skador, och dessutom innebär det ett administrativt omständligt förfarande. I viss utsträckning har visserligen stödlån kunnat avskrivas. Det kan enligt vår mening vara motiverat att avskrivning av stödlånen sker i större utsträckning än tidigare. Härmed kan dock inte en lösning av hela problemet uppnås.

Den kreditsanering, som vi i detta fall finner nödvändig, skulle kunna uppnås, om jordbrukare med flera olika stödlån bereddes möjlighet att samordna stödlånen i ett enda långfristigt lån med tillfredsställande ränte- och amorteringsvillkor. Det synes oss lämpligt, att jordbrukare med flera stödlån får möjlighet att sammanföra dessa lån i ett nytt lån mot en ränta av 4 procent och med en amorteringstid av förslagsvis 15 år. Denna räntesats överensstämmer med den som för närvarande utgår för de statliga bostadslånen. Om de jordbrukare som det här är fråga om skall ha möjlighet att fortsätta jordbruksdriften och att återbetala stödlånen, synes oss en sådan kreditsanering nödvändig.

Med anledning av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag angående medgivande av möjligheter för jordbrukare, som har flera olika stödlån, att sammanföra dessa i ett nytt lån mot en ränta av 4 procent och med en amorteringstid av 15 år i enlighet med vad i motionen har anförts.

Stockholm den 26 januari 1960

Gustaf Svensson

i Vä

Emil Elmwall

Karl Björkänge

Einar Gustafsson

i Kårby

John Johansson

Rune Gustavsson

Sven Vigelsbo

i Gränö

i Alvesta